

УДК 336.221

Федчишин Вікторія

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

**СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ
ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗМІН НАЦІОНАЛЬНОЇ
ЕКОНОМІКИ**

Fedchyshyn Victoria

Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University

**THE CURRENT STATE AND EXPECTATIONS OF THE DEVELOPMENT OF THE
TAX SYSTEM IN THE CONTEXT OF INSTITUTIONAL CHANGES IN THE
NATIONAL ECONOMY**

Українці щорічно віддають сотні мільярдів гривень багато напрямків не отримують належного фінансування від держави, бізнес скаржить на підвищення податків, життя не стає комфортнішим.

Отже, які податки та в якому розмірі ми сплачуємо? Ось деякі із них:

1. Єдиний соціальний внесок являє собою консолідований страховий внесок в Україні. Збір даного збору виконується в системі загальнообов'язкового державного страхування згідно обов'язкового порядку та регулярно.

В 2022 р. відбулися зміни мінімальної заробітної плати двічі: з січня 2022 р. розмір мінімальної заробітної плати становив 6500 грн. та з жовтня 2022 р. – 6700 грн. Відповідно розмір мінімальної заробітної плати мав вплив на максимальну та мінімальну суму єдиного соціального внеску.

Так, з січня по вересень 2022 р. 2022 р. межа мінімального страхового внеску з єдиного соціального внеску становила 1430 грн., максимальна – 97500 грн. Починаючи з жовтня межа мінімального страхового внеску з єдиного соціального внеску становила 1474 грн., максимальна – 100500 грн. [2].

2. Податок на доходи фізичних осіб (далі – ПДФО) являє собою податок, що передбачає сплату 18 % від суми отриманих доходів фізичної особи. До таких доходів належать наступні доходи: заробітна плата, премія, компенсація; стипендія; кошти, що отримані підприємцем-фізичною особою в результаті своєї роботи; кошти від надання в оренду майна; прибуток від інвестицій в цінні папери; виграні кошти в лотерею чи від азартних ігор; отримані відсотки від вкладення коштів на депозит.

Виключенням зі сплати ПДФО є пенсії, страхові виплати, державні гранти [4].

3. Військовий збір є обов'язковим платежем, який було тимчасово введено щодо фінансування потреб Збройних сил України згідно ПКУ.

Військовий збір у більшості випадків нараховується та підлягає сплаті поряд з ПДФО.

Даний збір сплачується за стандартною ставкою 1,5% від бази оподаткування, в якості якої є дохід.

До платників військового збору згідно ПКУ відносяться: фізичні особи-резиденти, які одержують доходи з джерелами походження з України, а також іноземні доходи;

– фізичні особи-нерезиденти, які одержують доходи з джерелами походження з України;

– податкові агенти.

Період воєнного стану зумовив обмеження щодо відсутності оподаткування військовим збором наступних доходів: грошове забезпечення військовослужбовцям та працівникам, які беруть участь в здійсненні заходів із забезпечення національної

безпеки та оборони, відсічі і стримування збройної агресії РФ [1]. Цей виняток не стосується заробітної плати наведених категорій працівників.

4. Податок на додану вартість (далі – ПДВ). Суть даного податку полягає у тому, що покупець оплачує суму податку, включену в ціну в чеку. Розмір даного податку залежить від сфери діяльності виробника чи постачальника послуг. Для прикладу для сфери експорту товарів та сухопутного експорту, подорожей за кордон ставка податку 0%, при продажі квитків на театральні та циркові вистави, концертні заходи, екскурсії, оплаті проживанні в готелі – ставка 7%. Постачання і ввезення деяких видів сільськогосподарської продукції оподатковується за ставкою 14%, при продажу товарів, наданні послуг чи ввезенні товарів в Україну – 20%.

5. Акцизи – вид податку, який не пов'язаний з отриманням доходу чи прибутку. Це збори за реалізацію певних продуктів таких як тютюн, алкоголь, автомобілі та пальне. Спочатку підприємець оплачує акцизні марки, які розміщуються згодом на самих виробках, а частина акцизу потім виводиться в чек покупцю. Податкові ставки для кожного виду товару свої та вони зростають, що відображається у подорожчання алкоголю, тютюну чи бензину. Так, у цьому році заплановано подорожчання на 5%. Цікаво, що акциз на паливо українець сплатить, навіть не маючи власного автомобіля, оскільки цей податок входить у вартість проїзду на громадському транспорті [4].

Бойові дії на території України зумовили зміни щодо нарахування та сплати податків і зборів [3]:

1. Відбулося розширення переліку отримувачів щодо яких операції по добровільній передачі або ж відчуженню (вилученню) товарів, наданню послуг не вважаються операціями по реалізації в цілях з оподаткування.

2. Відмінено плату за землю щодо земельних ділянок, на яких ведуться бойові дії, або які тимчасового є окупованими збройними угрупованнями РФ, або є визначені обласними військовими адміністраціями засміченими вибухонебезпечними предметами або на яких наявні фортифікаційні споруди.

3. Звільнено від сплати екологічного податку за об'єкти оподаткування, що є розташовані на територіях, на яких ведуться (або ж велися) бойові дії, або які є тимчасово окупованими збройними угрупованнями РФ.

4. При вилученні майна за рішенням керівника військово-цивільної адміністрації від дня такого вилучення дане майно звільняється з податкової застави. У випадку оплатного вилучення майна кошти мають бути спрямовані в рахунок погашення податкового боргу платника податків.

5. На період воєнного стану дозволяється надання державної допомоги як поворотної фінансової допомоги. При цьому надавачі державної допомоги звільнені від подання звітності про надану державну допомогу.

Список використаних джерел:

1. Військовий збір 2022. URL: <https://buhplatforma.com.ua/article/7401-vyskoviy-zbr> (дата звернення: 04.12.2022).
2. Розміри ЄСВ-2022. URL: <https://services.dtkr.ua/catalogues/indexes/13> (дата звернення: 04.12.2022).
3. Спрощення оподаткування у зв'язку із запровадженням воєнного стану. URL: <https://www.pwc.com/ua/uk/publications/tax-and-legal-alert/2022/tax-facilitation-martial-law.html> (дата звернення: 04.12.2022).
4. Які податки платять в Україні у 2022 році. URL: https://finance.ua/ua/saving/kakie-nalogi-dolzhny-platit-ukraincy-s-2022-goda#headline_15 (дата звернення: 04.12.2022).